

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרך היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי מרדכי
מלעכאוויטש זצוק"ל נסתלק י"ג שבט
(תק"ע)**

עיר סאמרגאן היה עיר שכולה מתנגדים. פעם הגיע לשם בחור מחסידי לעכאוויטש, וכמובן הסתיר את זהותו החסידית. אולם פעם באמצע לימודו ניגן ניגון ערב, ואנשים חשו מיד שהוא חסיד, ולחצו עליו לגלות להם לאן הוא שייך, ונאלץ לומר להם שהוא חסיד של הרבי הקדוש מלעכאוויטש. וביקשו ממנו שיאמר להם דבר תורה מרבו, והם התפעלו מאד מהדבר תורה ששמעו, והחליטו לשלוח כמה בחורים מהמובחרים שבחבורה לתהות על קנקנו ולחוות דעתו עליו. נסעו הבחורים לשם ולא חזרו... שלחו עוד תלמיד חכם, אך גם הוא נשאר שם, כך נסעו אחד אחרי השני וכולם נשארו במחיצתו.

בין הנוסעים היו גם אברכים שהשאירו את משפחותיהם בעירם, ונעשה מזה רעש גדול, עד שהחליטו המשפחות ביניהם, שלא יתנו להם לשוב לבתיהם. ואכן כששבו בני החבורה לעירם, לא הניחום חותניהם להיכנס לביתם. בלית ברירה שכרו להם צריף ישן מחוץ לעיר, ושם עבדו את קונם בתורה ותפילה מתוך צער ועוני גדול.

מפעם לפעם נסעו בני החבורה יחדיו ללעכאוויטש. פעם כשהזכירו את עניותם הקשה לפני הרבי, השיב להם הרבי, "יאמרו בגוים ה' מלך". סתם ולא פירש. בני החבורה לא הבינו את התשובה, אך שבו לעירם באמונה וביטחון.

באותו יום חגג הפריץ של סאמרגאן את יום הולדתו, והזמין את כל פריצי ורוחני הסביבה. לאחר המסיבה נסעו כולם יחד עם הפריץ לראות את רכושו העצום, והיערות שדות עיירות וכפרים השייכים אליו. כאשר עברה הקבוצה סמוך לצריף של החסידים, שמעו את קולות התפילה שבקעו מתוכו, הם הביטו פנימה ביראת כבוד, ולא יכלו להסיר עין מהתפילה הנלהבת, כשהחסידים כלל אינם מרגישים בנוכחותם.

הפריצים התפעלו מאד מתפילתם, וצעקו על הפריץ, מה רצית להראות לנו שדות וכרמים ופנתות בקר שאין בהם שום חידוש, הלוא כאן יש לך אנשי מעלה מלאכים ממש, ולא סיפרת לנו כלום עליהם, ובכלל איך שייך שאנשים מורמים כאלה מוחזקים בתוך צריף ישן ומט ליפול.

הפריץ התבייש מאד, ושלח לברר מה הגורם לכך, וכשנודע לו מי ארגן כל זאת הענישו כראוי, ופקד על כל המשפחות להכניס מיד את החסידים לביתם. כך הפכה סאמרגאן לעיר של חסידים, כשאותם בני חבורה מבינים למפרע את דברי רבם הקדוש "ויאמרו בגוים ה' מלך".

ההכרת הטוב של מרן הבריסקער רב זצוק"ל

ישב פעם אצל הגאון מרן רבי אהרן קוטלר זצוק"ל, ואמר לו אותו ווארט, וגם מרן רבי אהרן התרגש והתפעל מאד מאד מהווארט.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"ק דף פג, י"ט אב תשע"ז)

מנלן שהמוציא הוצאות לכבוד שבת זוכה ל"תשלומי כפל"

בזמר ברוך קל עליון אומרים, **וְאֶשְׁרֵי כָּל חוֹכֵה לְתַשְׁלוּמֵי כָּפֶל, מֵאֵת כָּל סוֹכֵה שׁוֹכֵן בְּעֶרְפֶּל** - מאושר כל המאמין ומצפה כי ישולם לו כפליים על מה שהוציא לכבוד שבת, מאת ה' רואה הכל השוכן בגבהי שמים. שואל ראש ישיבת טשעבין, מרן רבי ברוך שמעון שניאורסון זצוק"ל, צריך ביאור, מהיכי תיתי שיזכה ל**תַּשְׁלוּמֵי כָּפֶל**, מאיפוא ידע בעל הזמר שיזכה בדוקא ל**תַּשְׁלוּמֵי כָּפֶל**.

הסביר ראש הישיבה על פי הגמרא בדרך היומית שלנו (ע"ט), **שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי, מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזול**, שהגנב מתחייב בתשלומי כפל ותשלומי ד' וה', ואילו הגזול חייב רק בקרן, הרי מסברא היה לנו להחמיר יותר בגזול העובר עבירה בפרהסיא ועושה חילול ה'.

אמר להן, זה הגזול השווה כבוד עבד לכבוד קונו, הוא לא מפחד לא מאנשים שהם בחינת 'עבד', ולא מבורא עולם 'קונה' הכל, **זה הגנב לא השווה כבוד עבד לכבוד קונו**, הוא כיבד את העבד יותר מבורא עולם, שהרי הוא פחד מאנשים שלא יראו אותו גונב, וכביכול מהקדוש ברוך הוא לא פחד שהוא רואה את מעשיו. **כביכול, עשה עין של מטה** - בלשון סגי נהור, הכוונה לעין של מעלה, **כאילו אינה רואה, ואוזן של מטה כאילו אינה שומעת**. מסביר מרן הבן איש חי בספרו בן יהודע, שהאחזן של מעלה שומעת את עקבתו של הנגנב, כמו שנאמר (שמות כב, כב) **כי אם צעוק יצעק עלי שמוע אשמע צעקתו**, אך הגנב מתעלם מזה, כאילו אחזן של מעלה אינה שומעת.

אומר הראש ישיבה, יוצא לנו מזה, שהעונש למי שבקטנות אמונתו עושה כביכול עין ההשגחה כאילו אינה רואה, הוא "תשלומי כפל", אם כן על אחת כמה וכמה, מידה טובה מרובה, מי שגם בזמן ההסתדר יודע ומכיר בהשגחה של בורא עולם, ומתחזק באמונה שלא עזב הקדוש ברוך את הארץ, רק הוא משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים והכל מושגח מבורא עולם, בודאי ראוי שיקבל שכר בכפלים.

זהו **וְאֶשְׁרֵי כָּל חוֹכֵה לְתַשְׁלוּמֵי כָּפֶל, כי מאת כָּל סוֹכֵה שׁוֹכֵן בְּעֶרְפֶּל** - אף בשעה שהקדוש ברוך הוא כביכול שוכן בערפל ומסתיר פנים, עם כל זה מתחזק האדם ומאמין באמונה שלימה שגם עתה סוֹכֵה הקדוש ברוך הוא עליו, בזכות זה יזכה ל**תַּשְׁלוּמֵי כָּפֶל**.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"ק דף עט, י"ד אב תשע"ז)

עד כמה צריכים להיזהר שהלימוד יהיה על טהרת הקודש

הגמרא בדרך היומית שלנו (ב"ק פג), **וחכמת יונית מי אסירא, וכי חכמת יונית אכן אסור ללמוד, והאמר רב יהודה אמר שמואל משום רבן שמעון בן גמליאל**, שהוא קורא על עצמו את הפסוק באיכה (ג, נא), **עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי**, לי יש לעולל ולנולל את העיניים בבכי ודמעה על משפחתי יותר מעל כל המשפחות שלנו.

למה, **כי אלף ילדים היו בבית אבא**, אלף בחורים היו בבית משפחת אבא, **חמש מאות מהם למדו תורה, חמש מאות הנשארים למדו חכמת יונית, ולא נשתייר מהם** לאחר החורבן **אלא אני כאן בארץ ישראל, ובן אחי אבא בעסאי** - שם של מקום, והשאר נהרגו כולם בימי הרומאים. הגמרא שואלת בזה, שרואים מכאן שבבית רבן גמליאל למדו חכמת יונית, והגמרא מתרצת, **שאני בית רבן גמליאל, שהיו קרובים למלכות**.

הרבי הקדוש רבי משולם יששכר אשכנזי מסטאניסלאוו לונדון זצוק"ל, היה בשנת תשל"ד בארץ ישראל, והלך לבקר את הגאון האדיר מרן הבריסקער רב זצוק"ל בירושלים עיר הקודש. תוך כדי שהם דיברו בדברי תורה, אמר הרבי מסטאניסלאוו ווארט נפלא על הגמרא שלנו בשם הרבי הקדוש רבי ישכר דוב מבעלזא ז"ע, ששאל, אם אמנם קיבלו בני משפחת הנשיא היתר מיוחד ללמוד חכמת יונית, למה חילקו אותם לשתי קבוצות, חמש מאות למדו תורה, וחמש מאות למדו חכמת יונית, הרי יוצא שחמש מאות ילדים לא למדו כלל תורה, היה להם ללמוד עם כל האלף ילדים שתי הדברים, תורה וחכמת יונית.

ואמר הרבי הקדוש רבי ישכר דוב מבעלזא ז"ע, שמכאן ראייה, שהחכמות החיצוניות מאד מאד מסוכנות, עד שגם מי שלומד תורה, מתגברת עליו החכמת יונית וזה מטמטם את לבו, כמו שאמרו (יומא טז) **על מי שאוכל דבר טמא, אל תקרי ונטמתם** במ אלא ונטמטמם במ, זה מטמטם את הראש.

ועל כן טוב יותר להפקיר חמש מאות ילדים שלא ילמדו מילה אחת תורה, כדי שהשאר שכן ילמדו תורה, יהיה הלימוד שלהם על טהרת הקודש, בלי שום תערובת של חכמה זרה. ובכל זאת לא נשתייר מהם כלום, גם מהחמש מאות שלמדו תורה, כי היה להם התקרבות קצת עם החמש מאות אחרים שלמדו חכמת יונית.

מרן הבריסקער רב התרגש מאד מאד מהווארט ואמר, דַּעַר נְעִינָן אִיזוּ מְבַהֵיל - זה רעיון מבהיל! כשהרבי מסטאניסלאוו יצא מהחזר, ליווה אותו הבריסקער רב בחוץ עד הרחוב, ועשה לו כבוד גדול. כשהרבי מסטאניסלאוו היה מספר את זה, היה תולה את הכבוד והקירבה שקיבל מהבריסקער רב, בגלל הווארט היקר ששמע ממנו בשם הרבי מבעלזא ז"ע, והכיר לו טובה על זה.

הגאון רבי יעקב טייטלבוים רב צעירי אגודת ישראל בווינא,

ראוי
שיקבל
שכר
בכפלים

שבת קודש, שבת פרשת חיי שרה, שבת מברכים חודש כסלו, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. אני לא יודע אם זה ווארט בפשט או בדרש, אתם תחליטו איפוא לשייך את הווארט, הרי יש בתורה הקדושה פר"ס פ"שט ר"מז ד"רש ס"ח.
הפסוק (בראשית כד, א), **ואברהם זקן בא בימים וה' ברח את אברהם בכל**, ואומר רש"י, **בכל עולה בגימטריא בן**. כוונת הפסוק בפשטות, אברהם אבינו זקן מאד בימים, מבוגר בשנים, והקב"ה ברח אותו בן זכר, ובוהו הוא זכה גם לאריכות ימים וגם לשיבה טובה וגם לעושר וכבוד. אך מורי ורבותי באמת הפסוק זה "מחייב" מאד מאד גדול.
אני לא יכול לשכוח, כשישבנו שבעה על אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי בן רבי בנימין קובלסקי זצ"ל, אחד האחים הרבה שבחו של אבא זצ"ל לפני מרן הרבי מסטריקוב צוק"ל, מי שהכיר את הרבי מסטריקוב, את החריפות שלו, הקלארקיטי - הבהירות שלו בכל דבר, היגיעת התורה שלו וכו' וכו', הוא אמר לאחי, שוין שוין גענוג גענוג, ס'איז אַיַךְ נאַר מְחַיֵּב - דִּי דִי, מספיק מה שסיפרתם כבר, זה רק "מחייב" אתכם.
נחזור לרש"י, **ואברהם זקן בא בימים וה' ברח את אברהם בכל**, כל בן לאביו צריך לדעת, שאם הוא הולך בדרך הנכונה, והמסלול הנכון, יש לאביו הכל, אך אם חס ושלום הוא לא הולך בדרכי אבות, הוא מצער את האב באופן נורא.
הבה נקח על עצמנו, שההורים שלנו, ורבותינו הצדיקים שלמדנו מהם תורה ויראת שמים, ואנחנו בבחינת בנים שלהם, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין יט,): כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו, לא יתביישו בנו, ושנזכה ללכת בדרכי אבות, ואז יהיה **ברך את אברהם בכל**, יהיה להורים שלנו נחת רוח מכל מעשה ידינו, אמן.
(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף ה, כ"ז חשון תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א כ"ק מרן הרבי מקרעטשניף סיגעט שליט"א

רש"י הקדוש בתחילת פרשת נח (בראשית ו, ט), "ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים". חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, לקשר את זה עם הפסוק (ישעיה ג, י) "אמרנו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו", כדי להבין שמסתופפים אצל צדיקים, דאָרף מְעוֹן זֶךְ לְעֶנְיָן - צריך להיות בבחינת "ללמדך", ללמוד כל הנהגה טובה של הצדיק, ועל התולדות והפירות של הצדיק.
כי זה כמה נכסוף נכספתי לבוא לקודש פנימה, לשלהבת אש, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מקרעטשניף סיגעט שליט"א. השבוע ערב יומא דהילולא קדישא של הסבא מרן הרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה צוק"ל, זכיתי לשוחח ממושכות עם הרבי שליט"א, בחתונה של החתן החשוב ישראל יואל פייג, בנו של ידידי, יד ימינו ונאמן ביתו של הרבי שליט"א, רבי אשר לעמיל פייג שליט"א.
הרבי הגיע לחתונה במסירות נפש ממש עם כל החולשה, הרבי במאור פנים שאין דומה לו, רוקד מצוה טאנץ ומרומם את בעלי השמחה. בזכות אבות זכיתי לשבת ליד הרבי בחתונה, להעניק לרבי גליון "מתיקות הדף היומני" על פרשת ויגש, שהיומא דהילולא קדישא בגליון, היה על הסבא הרבי הדבר חיים מנדבורנה צוק"ל. הרבי קורא את הגליון בשקיקה, ואומר לי, אני זוכר את הסיפור הזה שכתוב בגליון.
ואז הרבי פונה אלי בבקשה אישית, שישמח מאד לקבל את הספרים של מורי ורבי אביהם של ישראל, הדוד מרן הבאר יעקב מנדבורנה צוק"ל. קשה לי לתאר במילים את ההתרגשות שאחזה בי, מה זכיתי שהרבי מבקש דוקא ממני, את הספרים באר יעקב. יצאתי החוצה מהאולם, והתחלתי לעשות טלפונים והשתדלות, להשיג בביתר עילית את ספרי באר יעקב על התורה, ולא עלה ביד.
קיבלתי איתות משמים, יְעֻצְט אִיז דִּי צֵיט - עכשיו זה הזמן לבוא לרבי שליט"א לביתו נאוה קודש, עם ספרי באר יעקב על התורה. הרבי הוסיף לי בחתונה, שהוא רוצה כבר בשבת הקרובה שבת פרשת ויחי, להגיד ווארט מהספר באר יעקב ברבים, אז היה לי עוד איתות נוסף, לבוא לרבי עד שבת.
ואכן אתמול ליל שישי פרשת ויחי יעקב, זכיתי להיכנס לקודש פנימה. הרבי בחולשה נוראית, שהקדוש ברוך הוא יאריך ימיו ושנותיו מתוך בריות גופא, רבים צריכים לו, אך הרבי מתאמץ בכל הכח לדבר, לחייך, לְעֻכְטִיג מְאָךְ אַן אִיד - להאיר פנים ליהודי, ובעיקר להקשיב. סיפורתי לרבי שליט"א איך זכיתי להיות מרביץ תורה, איך הרבי הדוד הבאר יעקב מנדבורנה צוק"ל, עשה אותי כמעט בכח מגיד שיעור.
תוך כדי הדברים, הרבי מספר לי על אבי מורי זצ"ל, רבי שמואל צבי בן רבי בנימין קובלסקי, וכך אמר הרבי בזה הלשון, אַיַךְ קֵעֵן נִישְׁט פֿאַרְנֶעסן דָעם טאַטן - אי אפשר לשכוח את אבין, ווי ער האט מיר מְכַבֵּד גְעוֹנֵן יְנַדֵּע מְאָל וְעוֹן אִיךְ בִּין גְעֻקְמֶען קִיין נְדֻבֶרנֶה - איך הוא היה מכבד אותי כל פעם כשהייתי מגיע לנדבורנה. מוסיף לי הרבי על אבא, דָער טאַטע אִיז גְעוֹנֵן אַ לִיבְלִיכער מְעֻנְטֶש - אבין היה יהודי אהוב על כולם.
כשהוצאתי מהשקית את הספרים באר יעקב על התורה, ואת ספרי "מתיקות הדף היומני", הרבי לא מוותר, ומתעקש להשתתף בכסף מלא עבור הספרים. אמרתי לרבי שלא בקשתי, והתחלתי להתפלל ולהביא ראייה מהגמרא במסכת קידושין (י,): שבאדם חשוב, כשהאשה נותנת כסף לבעל, היא מתקדשת בהייה הנאה, אמרתי לרבי שליט"א, שהנאה שלי לשמח את הרבי עם הספרים של מורי ורבי הבאר יעקב, הוא לאין ערוך יותר מכסף.
הרבי נהנה לשמוע את הדברים, אבל נתן כסף, ואמר לי מילים מרטיטות שילוה אותי בסייעתא דשמיא לחיזוק לכל החיים. אַיַךְ ווִיל הָאָבן אַ חֶלֶק אִין אַיַער זְכוּת הַרְבִּים, אִין אַיַער תּוֹרָה פּוֹן פֿלל יִשְׂרָאֵל - אני רוצה ליטול חלק בזכות הרבים שלכם, ובתורה של כלל ישראל. מי אנוכי.
ואז התמלאתי בדמעות וסיפרתי לרבי שליט"א סיפור של בידי הוי עובדא, שנה וכמה חודשים לפני פטירתו של מורי ורבי, הרבי הבאר יעקב מנדבורנה צוק"ל, התחנן המגיד שיעור החשוב, ידידי בנן של קדושים, הרב ניסן חיים רבינוביץ שליט"א, בנו של הוד כבוד קדושת מרן הרבי מביאלה בני ברק שליט"א, וחתנו חביבו של הוד כבוד קדושת מרן הרבי מנדבורנה אלעד שליט"א.
מרן הרבי שליט"א שהוא דוד, הרבי מביאלה בני ברק חתן אצל אביו, דָער פֿלאַם פֿיַיער - שלהבת אש, הרבי הקדוש מקרעטשניף צוק"ל, התכבד לרקוד מצוה טאנץ. עמדת צמוד לרבי הבאר יעקב, וראיתי שהרבי צוק"ל לא הוריד עין מהרבי שליט"א, בזמן כל הריקוד. כולם ראו להדיא, את ההנאה הגדולה של הרבי הבאר יעקב, בשעת הריקודין של מצוה של הרבי שליט"א.

הרבי שליט"א ממחר למעריב, זכיתי לקיים מצות לווייה, ולהתפלל עם הרבי מעריב, ולהיזכר שבפעם הקודמת שהייתי במעריב, אִיז גְעוֹנֵן אִין דִּי הִיילִיגער סְפִיחָה טֶעג - היה בימי הספירה הקדושים, איך הרבי בוער כלפיד אש בשעת ספירת העומר.
אחרי מעריב הגשתי לרבי שליט"א קוויטל עם פדיון נפש, על מורי חמי הצדיק, רבי יהודה לייב בן רחל לרפואה שלימה. הרבי מברך ברכות לרוב. בחזור ממעריב ליויתי שוב, וסיפרתי לרבי, כמה מרן הגאב"ד בעל שערי טוביה רבי יצחק טוביה ווייס צוק"ל, הקפיד כל ימי חייו על מצות לווייה.
אני מבקש מכל השומעים והקוראים, להרבות בתפילה, שהרבי יהיה בריא ברמ"ח אברים ושס"ה גידים, הרבי רבי זיידה אליעזר זאב בן שפרה, דָער רַבִּי זַאל זײַן גְעזוֹנְט און שְׁטאַק - שהרבי יהיה בריא וחזק, יאריך ימים על ממלכתו, ושילוה אותו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו, אמן.
(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף נז, י"ז טבת תשפ"ד)

מאוצרות המועדים

ומנהג ישראל לאכול פירות בחמישה עשר בשבט וכו'. ומנהג זה לאכול פירות, אף שלא נזכר בקדמונים, רק בספר למהר"ם חאגיז, אבל מנהג ישראל תורה, ואומרים, מהרבי הקדוש הרבי מלובלין צוק"ל, שהוא עצמו תורה.

פרי צדיק חמשה עשר (שבט) | **חמשה עשר בשבט** בגימטריא "לכוון על אתרוג לולב הדס ערבה". (ירחון אור תורה)

נקודה למחשבה:

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה
לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661